

К.е.н., Булкот Г.В.,
здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні
Яцина А.С.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», Україна*

Особливості обліку та контролю розрахунків із стипендіатами в закладах освіти

Організація обліку та контролю розрахунків із стипендіатами в державних загальноосвітніх навчальних закладах у структурі Міністерства освіти і науки України вирізняється наявністю низки проблем, таких як низька адаптованість до новітніх тенденцій облікової практики, наявність потреби в кваліфікованому персоналі для ефективного вирішення облікових завдань, жорстка централізація управління, недосконалість нормативно-правового регулювання, низький рівень автоматизації облікових процесів. Тому, вирішення цих та інших проблем є пріоритетом у дослідженнях вітчизняних економістів-обліковців.

Для кожного студента є дуже важлива фінансова підтримка протягом навчального року, тобто стипендія. Стипендія – постійна грошова виплата, що надається регулярно (зазвичай щомісяця) учням і студентам середніх спеціальних та вищих навчальних закладів, а також аспірантам та докторантам, за умови успішного навчання. Грошова винагорода є стимулом для студентів, вона заохочує їх до навчального процесу та допомагає стати більш відповідальними. Відповідно стипендія – це грошове забезпечення, яке призначається із загального фонду державного бюджету та регулярно надається особам, що навчаються на денних відділеннях вищих і середніх спеціальних

навчальних закладів на бюджетній основі, а також особам, які проходять підготовку на стаціонарі в аспірантурі та докторантурі [1].

На даний момент стипендії можна поділити на академічну і соціальну. Академічна стипендія призначається студентам за результатами навчання, а соціальна стипендія призначається студентам, які потребують соціального захисту та за підсумками навчання не одержують академічну стипендію.

Також потрібно звернути увагу, що функції обліку особового складу студентів та інших стипендіатів покладено на студентський відділ кадрів, науковий відділ, відділ докторантури та аспірантури. Студентам на 1 вересня присвоюється кодове чи цифрове позначення, яке виконує роль, аналогічну табельному номеру. Зазначений кодовий знак закріплюється за студентом на весь час його навчання і фіксується у студентському квитку, заліковій книжці й у всіх первинних документах з обліку стипендій. Зазначені структурні підрозділи акумулюють інформацію щодо оцінок, отриманих студентами під час екзаменаційної сесії за кожним навчальним предметом, у вигляді відомостей на здачу іспитів та заліків. Деканати повинні організувати роботу так, щоб упродовж двох днів після закінчення екзаменаційної сесії підготувати матеріали для передачі. Для цього потрібно чітко встановити термін здачі викладачами відомостей на іспит чи залік.

Як відомо, розрахунки зі стипендіатами — одна з найбільш трудомістких діляниць обліку, а тому вони здійснюються переважно на ПЕОМ. Локальні системи автоматизації обліку стипендій розроблені з урахуванням чинних нормативних документів і забезпечують вирішення таких задач: нарахування стипендій; нарахування надбавок до стипендій, премій; індексацію стипендій (у разі необхідності); розрахунок різних видів утримань (прибуткового податку, профспілкових внесків, плати за проживання в гуртожитку, аліментів тощо); отримання необхідних даних для складання звітності; достовірне і своєчасне відображення різних операцій за розрахунками зі стипендіатами на рахунках бухгалтерського обліку.

Джерелами інформації щодо обліку та контролю розрахунків із стипендіатами виступають: розрахунково-платіжна відомість; розрахункова відомість; платіжна відомість; картка особових рахунків стипендіатів; меморіальний ордер.

Таким чином, система обліку та контролю розрахунків із стипендіатами спрямована на вирішення таких підзадач: пофакультетний облік та контроль нарахування і виплати стипендій; облік нарахування і виплати стипендій у розрізі академічних груп; облік та контроль нарахування і виплати стипендій іноземним студентам, аспірантам і докторантам; облік та контроль усіх видів утримань із стипендій українських та іноземних студентів, аспірантів, докторантів; отримання необхідних даних для зведеного синтетичного обліку стипендій (заповнення меморіального ордера або відповідного журналу-ордера); видача довідок про розмір стипендій, отриманих за рік (місяць); отримання необхідних даних для складання звітності. Передбачається взаємозв'язок з іншими дільницями бухгалтерського обліку, що досягається шляхом бухгалтерських записів в єдиний масив зведеного синтетичного обліку.

Отже, дослідження проблемних аспектів нарахування, обліку та контролю розрахунків зі стипендіатами дало змогу: визначити, що основними перешкодами для організації безперервного і об'єктивного обліку розрахунків зі стипендіатами є такі фактори: змінність нормативно-правової бази, що викликана затвердженням Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі; необхідність узгодження порядку формування та висвітлення облікової інформації щодо обліку розрахунків зі стипендіатами, відповідно до новозатверджених вимог законодавства та наявність впливу людської помилки; запропонувати введення додаткового посилюючого коефіцієнта для оптимізації ведення нарахування додаткових балів за наукову діяльність та об'єктивного здійснення розрахунку й обліку стипендій у всіх державних вищих навчальних закладах, що є суб'єктами державного сектору.

Отже можна зробити висновок, що ведення обліку та контролю розрахунків зі стипендіатами є дуже трудомісткою працею, адже бухгалтерський облік повинен забезпечувати своєчасність і правильність розрахунків зі стипендії, а також контроль за правильним використанням стипендіального фонду. Також варто звернути увагу, що розрахунки зі стипендії відзначаються великим обсягом облікової інформації, типовими операціями із щомісячного нарахування стипендій і вирахувань з них.

Література:

1. Свірко С.В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: навч. посіб для студ. вищ. навч. закл. К.: КНЕУ, 2004. 380 с.
2. Про питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882. Дата оновлення : 30.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/882-2004-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.05.2021).
3. Шендригоренко М.Т. Розрахунки зі стипендіатами: проблемні аспекти нарахування та обліку. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/592/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%20%D0%A8%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf> (дата звернення: 18.05.2021).